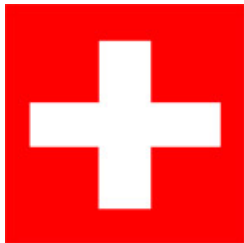

Nodarbinātības
valsts aģentūra

Šveice

Publicēts: 17.02.2020.

Galvaspilsēta – Berne

Iedzīvotāju skaits valstī - 8 miljoni

Teritorija – 41 285 km²

Šengenas līguma valsts

Valūta – Šveices franks (CHF), 1 CHF = 0,88 EUR

Valsts valoda – vācu, franču, itāļu, reto romāņu valodas.

Starptautiskais tālrunu kods 00 41

[Darbs Šveicē \(buklets\)](#)

[Dzīve Šveicē \(buklets\)](#)

[Sociālā drošība Šveicē \(buklets\)](#)

[Vēsture un politiskā sistēma \(buklets\)](#)

Sekmīgai darba atrašanai ir nepieciešamas vācu, franču, itāļu, reto romāņu valodas zināšanas (atkarībā no reģiona, uz kuru vēlaties doties strādāt). Ieteicams darba meklēšanu uzsākt pirms došanās uz Šveici.

Galvenās darba meklēšanas iespējas:

Šveices nodarbinātības dienesti www.arbeit.swiss.de - Reģionālo nodarbinātības centru mājas lapā (RAV) - informācija par darba tirgus situāciju, darba iespējām un piedāvātajām darba vakancēm

[Šveices EURES](#) - padomi un konsultācijas par nodarbinātības iespējām, par darba un dzīves apstākļiem Šveicē, darba piedāvājumi

Eiropas darba mobilitātes portālā www.eures.europa.eu ir pieejama informācija par piedāvātajām vakancēm, kā arī par [darba un dzīvošanas nosacījumiem Šveicē](#) un citās Eiropas valstīs.

Privātās darbiekārtošanas aģentūrās un internetā - specializētajās nozaru interneta vietnēs.

Vakances bieži tiek arī publicētas laikrakstos: www.zeitung.ch; www.onlinenewspapers.com

Latvijas pilsoņiem ir brīva piekļuve Šveices darba tirgum un darbam Šveicē nav nepieciešamas darba atļaujas.

Latvijas nepilsoņiem ir ierobežota piekļuve Šveices darba tirgum un darbam Šveicē ir nepieciešama uzturēšanās atļauja ar tiesībām strādāt. Minēto atļauju galvenokārt iespējams saņemt darba tirgū pieprasītiem kvalificētiem speciālistiem, zinātniekiem, pētniekiem un sezonas darbu strādniekiem.

Latvijā atrodas [Šveices Konfederācijas vēstniecība](#). Lai saņemtu informāciju par spēkā esošajiem noteikumiem uzturēšanās jautājumos un saņemtu ceļošanas dokumentus Šveicē varat sazināties ar:

Šveices Konfederācijas Reģionālais konsulārais centrs Ziemeļvalstīs un Baltijas valstīs

Valhallavägen 64
100 41 Stockholm
Sweden

 Tārunis: 00 41 800 24-7-365 vai 00 41 58 465 33 33

Mājas lapa: <https://www.eda.admin.ch/latvia>

UZTURĒŠANĀS NOSACĪJUMI

Bez uzturēšanās atļaujas Latvijas pilsoņi var uzturēties Šveicē līdz 3 mēnešiem. Ja Latvijas pilsonis strādā Šveicē uz laiku, kas ir mazāks par 3 mēnešiem, uzturēšanās atļauju kārtot nav nepieciešams, bet ir jāreģistrē nodarbinātība.

Ja Latvijas pilsonis vēlas uzturēties Šveicē ilgāk par 3 mēnešiem, tad nepieciešams noformēt uzturēšanās atļauju 14 dienu laikā vietējā municipalitātē. Uzturēšanās atļaujas veids ir atkarīgs no tā, uz cik ilgu laiku noslēgts darba līgums. Lai saņemtu uzturēšanās atļauju, nepieciešams uzrādīt pasi vai ID karti, darba līgumu un īres līguma kopiju. Noderīga informācijā, kā arī video pamācība: www.eures.ch/en/jobsch/immigration

Municipalitāšu adreses Jūs varat atrast

šeit: www.bfm.admin.ch/bfm/en/home/die_oe/kontakt/kantonale_behoerden/adressen_kantone_und.html

KĀ PIETEIKTIES DARBĀ?

Pieteikuma vēstulei un CV jābūt rakstītiem drukātā veidā vācu, franču, itāļu vai reto romāņu valodā.

Pieteikuma forma Šveicē parasti satur pieteikuma vēstuli, CV ar fotogrāfiju, diplomu un sertifikātu kopijas. Pieteikuma vēstulei vajadzētu būt pietiekami ieinteresētai, lai darba devēju pamudinātu tuvāk izpētīt jūsu pieteikumu. Tam jābūt drukātam, un tā garums nedrīkst pārsniegt vienu A4 lappusi. Norādiet iemeslus, kāpēc jūs interesē darbs vai uzņēmums, kā arī prasmes un pieredzi, kas jums jāpiedāvā uzņēmumam.

CV nedrīkst būt garāks par divām A4 formāta lapām, un tajā jābūt šādai informācijai (ja iespējams, tabulas formā): pilns vārds, adrese, tālruņa numurs, dzimšanas datums, valstspiederība, profesionālā pieredze un jebkāda darba pieredze, kas iegūta apmācības laikā, vispārīga informācija par izglītību (skola, augstākā izglītība un arodapmācība), valodu zināšanas, datorprasmes, īpašas spējas un personiskās intereses (atpūtas aktivitātes, utt.). Šveicē liela nozīme tiek piešķirta diplomiem un nodarbinātības sertifikātiem: aprakstiet savas karjeras progresu, ja iespējams, izvairoties no nepilnībām, un norādiet Šveices grādus vai citas kvalifikācijas, kurām atbilst jūsu diplomu.

Vēl viens darba meklēšanas veids ir pieteikuma iesniegšana, sazinoties ar darba devēju, nezinot, vai vakance patiešām pastāv. Šajā gadījumā padariet pavadvēstuli pēc iespējas precīzāku. Tam jāpievieno tikai jūsu CV. Nodarbinātības sertifikāti un diplomu būtu jāsniedz tikai tad, ja to pieprasa vai jāved uz interviju.

CV sastādīšanai varat lietot Eiropas standarta CV – „Europass CV”. Europass CV paraugi, CV veidlapas 27 valodās un ieteikumi CV sastādīšanai: www.europass.lv

Ja dodaties uz Šveici darba meklējumos Nacionālajā veselības dienestā noformējiet bezmaksas Eiropas Veselības apdrošināšanas karti ([EVAK](#)), lai Šveicē saņemtu bezmaksas neatliekamo un nepieciešamo medicīnisko palīdzību. Papildus informācija www.vmnvd.gov.lv sadaļā "Eiropas savienība" - "Latvijas iedzīvotājiem" - EVAK; . (EVAK karti nedrīkst izmantot, ja persona zaudē tiesības saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksātus veselības, aprūpes pakalpojumus (t.sk., tiek apdrošināta citā valstī);

Ja nepieciešams Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (VSAA) noformējiet Eiropas sociālās apdrošināšanas sistēmas koordinācijas U dokumentus un E veidlapas (U1 dokumentu, lai Jūs varētu apliecināt Šveicē savu Latvijas nodarbinātības un apdrošināšanas periodu; U2 dokumentu, lai Jūs Šveicē varētu turpināt saņemt Latvijā piešķirto bezdarbnieka pabalstu; E 104 veidlapu - ja, pēc nodarbinātības Latvijā, esat nodarbināts Šveicē un vēlaties pieprasīt slimības, maternitātes vai apbedīšanas pabalstus Šveicē). Papildus informācija - www.vsaalv.lv Latvijas nodarbinātības/apdrošināšanas periods var tikt summēts ar nodarbinātības/apdrošināšanas periodu citā ES/EEZ valstī nosakot tiesības uz sociālās apdrošināšanas pabalstiem.

izglītības dokumentu tulkojumus (ja nepieciešams). Eiropas valstu diplomu atzīšana Šveicē: www.sbf.admin.ch; www.enic-naric.net, www.enic.ch/

Neaizmirstiet paņemt līdzi:

derīgu pasi;

CV, pieteikuma vēstuli vācu, franču, itāļu vai reto romāņu valodā (atkarībā no darba devēja);

pietiekamā daudzumā līdzekļus iztikšanai vai mājupceļam;

bankas norēķinu kartes;

dokumentu formāta fotogrāfijas;

autovadītāja apliecību.

dzimšanas apliecību

laulības apliecību

Pirms darba attiecību uzsākšanas kantona administrācijā jāreģistrē uzturēšanās.

7 dienu laikā jāreģistrējas Šveices Nodarbinātības dienestā pēc dzīvesvietas un jāiesniedz U2 dokuments, ja esat bezdarbnieks un vēlaties Šveicē turpināt saņemt Latvijā piešķirto bezdarbnieka pabalstu, kā arī, ja vēlaties saņemt palīdzību darba meklēšanā.

Jāsazinās ar Šveices EURES konsultantiem - www.eures.europa.eu, lai saņemtu konsultācijas par dzīvošanas un darba apstākļiem vai informāciju par darba iespējām Šveicē

Jāpaziņo Latvijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei www.pmlp.gov.lv savas dzīvesvietas adrese Šveicē, ja atrodaties Šveicē ilgāk par sešiem mēnešiem

Pirms darba uzsākšanas ir jābūt noslēgtam darba līgumam starp darba devēju un darbinieku. Darba līgumu noslēdz rakstiski. Darba līgumā ir jābūt norādītam: darba veidam, darba stundām, pārbaudes laikam, ikgadējā atvaļinājuma ilgumam, algai.

Šveicē nav fiksēta minimālā darba alga. Samaksas apmērs tiek noteikts saskaņā ar kolektīvajiem līgumiem. Informācija par vidējo atalgojumu dažādās nozarēs: www.lohnrechner.ch.

Minimālais darba uzsākšanas vecums ir 15 gadi.

Pārbaudes laiks nedrīkst pārsniegt trīs mēnešus.

Darba devējam ir jānodrošina attiecīgajā nozarē paredzēti darba apstākļi un atalgojums.

Pieprasījumu nekvalificētajam darbaspēkam lauksaimniecības nozarē regulē noteiktas gada kvotas.

Maksimālais darba laiks Šveicē ir 45-50 stundas nedēļā atkarībā no nozares (vidēji valstīs 41.10 h nedēļā). Virstundu apjoms nedrīkst pārsniegt nedēļā maksimālu stundu skaitu. Piemaksa par virsstundām ir 25%.

Ikgadējais garantētais atvaļinājums Šveicē ir četras nedēļas (ja darbiniekam ir 20 gadu un vairāk). Kolektīvie darba līgumi bieži vien paredz ilgāku atvaļinājumu, īpaši darbiniekiem ar noteiktu nostrādāto gadu skaitu un / vai noteiktu vecumu. Atvaļinājuma laiku var samazināt, ja darbinieki nav strādājuši garāku laika periodu ilgstošas slimības dēļ vai izmantojuši ilgstoši nepamaksātu atvaļinājumu, u.tml. Ja darbinieks slimo ilgāk par 3 dienām, tad ir nepieciešama ārsta izziņa, toties, ja darbinieks slimo mazāk par 3 dienām, tad slimības lapa ne vienmēr ir nepieciešama.

Darba līgumu pārbaudes laikā katra no pusēm (darba devējs vai darbinieks) drīkst pārtraukt, 7 dienas iepriekš brīdinot kādu no pusēm. Standarta līgumi parasti tiek pārtraukti, brīdinot 1 mēnesi iepriekš; ja darbinieks strādājis uzņēmumā no 2-9 gadiem, jābrīdina 2 mēnešus iepriekš, par ilgāku laika periodu 3 mēneši iepriekš. Šie periodi var tikt manīti.

Nodokļi Šveicē ietver ienākumus no algotā darba, ienākumus no kustamā un nekustamā īpašuma, pensionēšanās ienākumus, kompensācijas utt.

Visi ienākumu veidi tiek apvienoti un aplikti ar nodokli kopā (izņemot kapitāla pieaugumu no nekustamā īpašuma). Vīra un sievas ienākumi tiek skaitīti kopā, ja vien viņi nav šķīrušies.

Nodokļu maksātājiem obligāti ir jāiesniedz ikgadējā nodokļu deklarācija.

Ienākuma nodokli Šveicē maksā gan valstij, gan kantonam, gan pašvaldībai. Nodokļu likmes var mainīties katru gadu un tās var ievērojami atšķirties atkarīgi no kantona un ienākumu daudzuma. Parasti ienākuma nodokļos kopā jāsamaksā 20-40%.

Ienākumi mainās atkarībā no nozares, apmācības līmeņa un kantona. Sociālā nodrošinājuma atskaitījumos ietilpst iemaksas vecuma un apgādnieka zaudējuma apdrošināšanas shēmās, invaliditātes, bezdarba un nopelnītā zaudējuma apdrošināšanas shēmās, kā arī darba pabalstu shēmās utt. Tomēr tie neietver obligātās veselības apdrošināšanas iemaksas.

Papildus ienākuma nodoklim, ko parasti atskaita no avotiem ES un EBTA valstu pilsoņiem, vēl viens nozīmīgs nodoklis ir pievienotās vērtības nodoklis (PVN), kas šobrīd tiek iekasēts 7,7% apmērā un tiek piemērots lielākajai daļai preču un pakalpojumu. Citi nodokļi, ko iekasē Šveicē, ietver īpašuma nodokli, transportlīdzekļa nodokli, ikgadējo maksu par automaģistrāles uzlīmi (vinjeti) un citus.

Federālā nodokļu administrācija:

www.estv.admin.ch

Informācija par nodokļiem pa kantoniem:

 Aargau: www.ag.ch/de/dfr/steuern/steuern.jsp

Basel: www.steuerverwaltung.bs.ch

Berne: www.fin.be.ch/fin/de/index/steuern.html

Geneva: <http://ge.ch/impots>

Zurich: www.steuernamt.zh.ch/internet/finanzdirektion/ksta/de/home.html

Tā kā mājokļu cenas Šveicē ir augstas, mazākā daļa cilvēku var atļauties nopirkt īpašumu, savukārt daudzi irē savas mājas. Nekustamā īpašuma noma ar visām ērtībām, ieskaitot virtuvi (ar plīti un ledusskapi) un vannas istabu, atšķiras atkarībā no reģiona. Pēdējos gados irē ir kļuvusi daudz dārgāka. Noma parasti tiek maksāta katru mēnesi, un maksu par siltumenerģiju, elektrību, karsto ūdeni utt. aprēķina atsevišķi.

Līdzīgi kā citās valstīs, vairums Šveices īpašumu tiek reklamēti internetā. Tā kā dažādu teritoriju irē tirgi ir konkurējoši, tad vērts izmantot vairākas pieejas, lai atrastu dzīvesvietu:

- Meklēt internetā;
- Meklēt informāciju presē;
- Iepazīstieties ar nekustamā īpašuma aģentiem.
- Informē pazīstamos cilvēkus, ka meklē dzīvesvietu.

Nekustamo īpašumu aģentūras: www.les-agences-immobilieres.ch

Interneta resursi: www.immoclick.ch; www.homegate.ch;

Plašsaziņas līdzekļi un laikraksti: www.zeitung.ch;

Viesnīcas un hosteļi: www.switzerlandhotel.net;

Šveices lielākajās pilsētās un to apkārtnē dzīvesvietu cenas ir daudz augstākas, bet mazpilsētās un lauku rajonos – zemākas.

Neaizmirstiet apmeklēt iestādes un izņemt visus dokumentus un izziņas, kas liecina par Jūsu legālu darbu Šveicē:

Nodokļu biroju (par valstī nostrādāto periodu un samaksāto ienākumu nodokli);

Šveices nodarbinātības dienestu U1 veidlapa par nostrādāto periodu Šveicē vai U2 dokumentu par Šveices bezdarbnieka pabalsta eksportu uz mītnes zemi);

Sociālās apdrošināšanas birojā vēlams saņemt dokumentus vai izziņas par Šveicē saņemtajiem sociālās apdrošināšanas pabalstiem un šo pabalstu apmēru un izmaksas ilgumu, piemēram, par bērna kopšanas vai ģimenes pabalstu;

Pēc nepieciešamības citus dienestus, kuros esat pierēģistrējies Jums uzturoties Šveicē

Svarīgi!

Ja pēc nodarbinātības perioda beigām vēlaties pretendēt uz bezdarbnieka pabalstu, tad pabalsts ir jāpieprasa pēdējā nodarbinātības valstī, t.i. Šveicē!

7 dienu laikā reģistrējieties Nodarbinātības valsts aģentūrā un iesniedziet Valsts sociālas apdrošināšanas aģentūrā U2 dokumentu, ja vēlaties turpināt saņemt Latvijā bezdarbnieka pabalstu, kas ir piešķirts Šveicē; Papildus informācija: www.vsaa.gov.lv;

iesniedziet Valsts sociālas apdrošināšanas aģentūrā U1 veidlapu, ja vēlaties apliecināt savu nodarbinātības periodu Šveicē; Papildus informācija: www.vsaa.gov.lv;

reģistrējieties Nodarbinātības valsts aģentūrā, ja vēlaties saņemt palīdzību darba meklēšanā; Papildus informācija: www.nva.gov.lv

reģistrējieties pašvaldībā un deklarējiet savu dzīvesvietu, ja esiet uzturējies Šveicē ilgāk par 6 mēnešiem

Šveices Konfederācijas vēstniecība Latvijā

 www.eda.admin.ch/riga

Šveices Nodarbinātības dienests

<https://www.arbeit.swiss/>

Šveices dzimšanas, miršanas un laulību reģistrāciju institūcija:

 www.bj.admin.ch

Šveices Konfederācijas Federālais ārlietu departaments

 www.eda.admin.ch

Valsts migrācijas lietu sekretariāts

www.sem.admin.ch/sem/en/home.html

Šveices Integrācijas birojs (Eiropas politika)

 www.europa.admin.ch

Šveices Konfederācijas portāls

 www.ch.ch

Šveices Konfederācijas informācijas portāls

 www.swissinfo.org

Šveices Konfederācijas politikas portāls

 www.swisspolitics.org

Šveices Konfederācijas statistikas informācija

 www.bfs.admin.ch

Informācija šajā rakstā atjaunota 2020.gada aprīlī

<https://www.nva.gov.lv/lv/sveice>